

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

12 ביולי 2010

529

א' באב התש"ע

עמוד

הצעת חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 36) (הפסקת חברות של בעלי סמכות שפיטה וחידושה).
התש"ע-2010 1256

הצעת חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 36) (הפסקת חברות של בעלי סמכות שפיטה וחידושה), התש"ע-2010

1. תיקון סעיף 52א – בחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 52א –
- (1) בכותרת השוליים, במקום "כשופטים או כדיינים" יבוא "כשופטים, כדיינים או כרשמים";
- (2) האמור בו יסומן "(א)" ובו בהגדרה "שופט" –
- (א) בפסקה (1), במקום "כמשמעותו בחוק השופטים, התשי"ג-1953" יבוא "כמשמעותו בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984";
- (ב) בסופה יבוא:
- (3) "שופט כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969";
- (3) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(ב) חברותו של חבר הלשכה שנתמנה לרשם נפסקת כל עוד הוא משמש ככהונתו; לעניין זה, "רשם" –
- (1) רשם לפי סעיף 84 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984⁴;
- (2) רשם לפי סעיף 17 לחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969;
- (3) רשם לפי סעיף 2(ה) לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995⁵.

ד ב ר י ה ס ב ר

רשמים מתמנים לכהונה בבתי המשפט לפי הוראות סעיף 84 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן – חוק בתי המשפט) ולפי הוראות סעיף 2(ה) לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995, על ידי נשיא בית המשפט העליון באישור שר המשפטים. רשמים מכהנים גם בבתי הדין לעבודה וזאת בהתאם להוראות סעיף 17 לחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969 (להלן – חוק בית הדין לעבודה). רשמים אלה מתמנים על ידי נשיא בית הדין הארצי לעבודה, לאחר התייעצות עם שר התעשייה המסחר והתעסוקה ובאישור שר המשפטים. חלק מן הרשמים בבתי המשפט ובבתי הדין לעבודה הם שופטים וחלקם אינם שופטים.

סמכויותיהם של הרשמים המכהנים בבתי המשפט מוסדרות בפרק ג' לחוק בתי המשפט. סמכויותיהם של רשמים בבתי הדין לעבודה רחבות אף יותר והם מוסמכים, לפי סעיף 27 לחוק בית הדין לעבודה, לדון בתובענות לשכר עבודה כמשמעותו בחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958, וכן בתובענות לקצבה.

סעיפים סעיף 52א לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 (להלן – החוק או חוק הלשכה) שעניינו "הפסקת חברותם של חברי הלשכה לתקופת כהונתם כשופטים או כדיינים" קובע לאמור:

"52א. חברותו של חבר הלשכה שנתמנה שופט או דיין של בית-דין דתי נפסקת כל עוד הוא משמש ככהונתו, והוא הדין במי שערב תחילתו של חוק זה היה רשום בפנקס עורכי-הדין לפי פקודת עורכי הדין, 1938, ושימש אותה שעה ככהונת שופט או דיין כאמור; לענין זה "שופט" –

(1) שופט כמשמעותו בחוק השופטים, התשי"ג-1953;

(2) שופט צבאי משפטאי כמשמעותו בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, המשמש ככהונתו בהיותו בשירות-קבע של צבא-הגנה לישראל."

מוצע לתקן את סעיף 52א האמור ולקבוע כי גם חברותם שלשכת עורכי הדין של רשמים בבתי המשפט תיפסק כל עוד הם מכהנים בתפקידם, ובכך להשוות את מצבם בעניין זה למצבם של שופטים ודיינים בבתי דין דתיים.

¹ ס"ח התשכ"א, עמ' 347; התש"ע, עמ' 248.

² ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

³ ס"ח התשכ"ט, עמ' 70.

⁴ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 393.

(ג) הסתיימה כהונתו של מי שנתמנה לשופט, לדין או לרשם כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), תחדש הלשכה את חברותו בה, ואולם רשאית הלשכה שלא לחדש את חברותו כאמור אם בעת תקופת כהונתו כשופט, כדין או כרשם הורשע בעבירה פלילית או הורשע בעבירת משמעת ובית הדין למשמעת שהרשיעו החליט על סיום כהונתו, והלשכה סבורה כי מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה של העבירה הפלילית או עבירת המשמעת, לפי העניין, אין הוא ראוי לשמש עורך דין.

(ד) חודשה חברותו בלשכה של מי שניהן כשופט, כדין או כרשם, לפי הוראות סעיף קטן (ג), והורשע, לאחר חידוש חברותו בלשכה, בעבירה פלילית שעבר לפני חידוש חברותו כאמור, רשאית הלשכה להפסיק את חברותו בה אם היא סבורה כי מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה של העבירה אין הוא ראוי לשמש עורך דין.

(ה) בסעיף זה, "הורשע", בעבירה פלילית – לרבות מי שבית המשפט קבע כי ביצע את העבירה."

ד ב ר י ה ס ב ר

לצד הרחבת התחולה של סעיף 52א לחוק הלשכה על רשמים שאינם שופטים מוצע להבהיר כי גם השופטים בבתי הדין לעבודה נכללים בהסדר הקבוע בסעיף האמור.

עוד מוצע לקבוע הוראות לעניין חידוש חברותם בלשכת עורכי הדין של שופטים, דיינים ורשמים, עם סיום כהונתם. כאמור, קובע סעיף 52א לחוק הלשכה, ביחס לשופטים או לדיינים שהיו עורכי דין ערב מינויים לתפקיד שיפוטי, כי חברותם בלשכה נפסקת באופן אוטומטי עם המינוי. עם תום כהונתם חוזרים השופטים והדיינים להיות חברים בלשכת עורכי הדין וזאת גם כן באופן אוטומטי. במצב דברים זה ייתכן למשל מצב שבו שופט או דיין שכהונתו נפסקה על רקע הרשעה בעבירה פלילית חמורה ישוב להיות עורך דין בלי שיהיה ביכולתה של לשכת עורכי הדין לפקח על חזרתו לעסוק במקצוע. לשם ההשוואה, עורך דין שהורשע בעבירה פלילית שיש בה משום קלון, רשאי בית הדין המשמעתי של לשכת עורכי הדין להורות על הוצאתו מהלשכה, כלומר – להורות על שלילת יכולתו לעסוק בעריכת דין (סעיפים 68 ו-75 לחוק הלשכה). כמו כן, כאשר מבקש אדם להיות חבר בלשכת עורכי הדין, הלשכה רשאית שלא לקבלו לשורותיה אם הורשע בעבירה שיש עמה קלון, אם סברה שבשלה אין הוא ראוי להיות עורך דין (סעיף 44 לחוק הלשכה). הוראה דומה קיימת לגבי עורך דין שפרש מהלשכה או עורך דין שחברותו בלשכה פסקה מסיבה אחרת והוא מבקש לחדש את חברותו (סעיף 51 לחוק הלשכה). כתוצאה מחוסר האחידות, ייתכן מצב שבו שופט שהורשע בעבירה פלילית יחזור לעסוק בעריכת דין הגם שאלמלא היה שופט היתה ההרשעה מונעת ממנו מלהתקבל ללשכת עורכי הדין או מלהמשיך ולהיות עורך דין. לעניין זה יובהר גם כי שופט שהורשע בעבירה שעבר במהלך הפסקת חברותו בלשכה לפי סעיף 52א אף לא יהיה נתון לאחר חזרתו ללשכה לשיפוט המשמעתי של הלשכה

לרשמים שהם שופטים מעמד זהה לזה של כל שופט אחר לרבות לעניין הפסקת חברותם בלשכת עורכי הדין בהתאם לסעיף 52א האמור לחוק הלשכה.

לעומת זאת ביחס לרשמים שאינם שופטים, קובע סעיף 105א לחוק בתי המשפט כי "לעניין אתיקה ושיפוט משמעתי של רשם עקב מילוי תפקידיו כרשם ולעניין השעייתו מכהונת רשם, דין רשם שאינו שופט כדין שופט". מכוח הוראת סעיף 27(א) לחוק בית הדין לעבודה מוחלט הוראת סעיף 105א האמור גם על הרשמים המכהנים בבית הדין לעבודה. במקביל מסייג סעיף 62 לחוק הלשכה את תחולת השיפוט המשמעתי מכוח חוק הלשכה על רשמים תוך שהוא קובע כי "חוק זה לא יחול לגבי עבירות משמעת שעשה עורך דין שהוא רשם של בית משפט או של בית דין, שלגביהן הוא נתון לשיפוט משמעתי לפי סעיף 105א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], או לפי סעיף 27(א) לחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969". בהתאם לכך נותקה כפיפותם של הרשמים שאינם שופטים לשיפוט המשמעתי שלפי חוק הלשכה. ואולם למרות ההוראות האמורות לעיל, נותרים הרשמים שאינם שופטים חברים בלשכת עורכי הדין והוראות חוק הלשכה חלות עליהם בעניינים כמו רישום במחוזות, הצבעה בבחירות למוסדות הלשכה ותשלום דמי חבר.

מכיוון שהרשמים אינם עוסקים ואינם רשאים לעסוק בעריכת דין, ובכך דינם כדין שופטים, ובשל האופי השיפוטי של עבודת הרשמים, מוצע להשוות את מצב הרשמים שאינם שופטים לזה של רשמים שהם שופטים כמו גם למצבם של שופטים ודיינים של בתי דין דתיים, ולקבוע כי עם כהונתם תיפסק חברותם בלשכת עורכי הדין. נוכח הסדר מוצע זה מתייתר הצורך בסעיף 62א לחוק הלשכה שעניינו אי-תחולת חוק הלשכה בענייני משמעת על רשם, ומוצע לבטלו.

- ביטול סעיף 62א 2. סעיף 62א לחוק העיקרי – בטל.
- תחולה 3. סמכות לשכת עורכי הדין שלא לחדש חברות בה או להפסיקה, לפי סעיף 52א(ג) או (ד) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1(3) לחוק זה, תחול לגבי מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת, לפי העניין, ביום תחילתו של חוק זה ואילך.

ד ב ר י ה ס ב ר

- לעניין שופט צבאי-משפטי – חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955.
- בשים לב לכך כי ההרשעה הפלילית אינה מתגבשת בהכרח קודם לשלב של חידוש החברות מוצע לקבוע עוד, בסעיף קטן (ד) של סעיף 52א לחוק הלשכה, כי אם חודשה חברותו בלשכה של מי שכהן כשופט, כדין או כרשם, והוא הורשע, לאחר חידוש חברותו בלשכה, בעבירה פלילית שעבר קודם לחידוש החברות, רשאית הלשכה להפסיק את חברותו אם סברה כי מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה של העבירה אין הוא ראוי לשמש עורך דין. גם בהקשר זה יש להזכיר את הקושי בשימוש בהוראת סעיף 75 לחוק הלשכה החלה כאמור על מי שהוא עורך דין בעת ביצוע העבירה.
- סעיף 3 מוצע לקבוע כי ההוראה המסמיכה את לשכת עורכי הדין שלא לחדש את חברותו בלשכה של שופט, דיין או רשם בנסיבות האמורות בסעיף 52א(ג) לחוק הלשכה, כנוסחו המוצע, או להפסיק חברות בה, בנסיבות האמורות בסעיף 52א(ד) לחוק הלשכה, כנוסחו המוצע, תחול רק על הרשעה פלילית או משמעתית שניתנה ביום תחילתו של החוק המוצע ואילך, זאת מכיוון שהאפשרות הבלתי-מוותנית העומדת לשופט על פי החוק הקיים לחזור ולעסוק בעריכת דין היא נתון שאפשר והיתה לו משמעות במסגרת ההליך פלילי או המשמעותי שהתקיים לפני כניסתה לתוקף של ההוראה המסמיכה המוצעת.
- לעניין שופט ורשם בבית המשפט – חוק בתי המשפט;
- לעניין שופט ורשם בבית הדין לעבודה – חוק בית הדין לעבודה;
- לעניין דיין של בית הדין הרבני – חוק הדיינים, התשט"ו-1955;
- לעניין דיין של בית הדין השרעי – חוק הקאדים, התשכ"א-1961;
- לעניין דיין של בית הדין הדתי הדרוזי – חוק בתי הדין הדתיים הדרוזיים, התשכ"ג-1962;